

Ioan Mihai Cochinescu

Vulpea lui Akira

roman-puzzle

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Carmen Eberhat

Design copertă:
Andrei Gamaț

Ilustrație copertă:
Sidonia Călin

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Dan Crăciun

Corectură:
Rodica Crețu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

COCHINESCU, IOAN MIHAI

Vulpea lui Akira : roman puzzle / Ioan Mihai Cochinescu. - București :

Editura Trei, 2022

ISBN 978-606-40-1348-4

821.135.1

Copyright © Editura Trei, 2022
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-1348-4

Nepoata îngerului

În Piața de Fân din apropierea casei noastre Secession se instala periodic un bâlci căruia i se spunea *Luna Park*. Cât era piața de largă, se montau tot felul de chioșcuri, podiumuri, scene în aer liber, corturi, caravane, un labirint complicat din sticlă și oglinzi, lanțuri, bărci uriașe, ringhișpiluri, barăci de tir cu aer comprimat, se vindeau bezele colorate, vată pe băț, rahat de trandafiri, halva, șerbet, baclava și halviță din insula dunăreană Ada Kaleh și defilau acrobați, jongleri și clovni pe picioroange. *Zidul Morții* era însă de departe cea mai spectaculoasă atracție, cu motocicliști rulând cu mare viteză, legați la ochi, în interiorul unui uriaș butoi cu diametrul de vreo doisprezece metri, podit cu scânduri de lemn.

Eu și prietenul meu Gole ne pierdeam ore întregi căscând gura prin piață, plimbându-ne aiurea. El s-a angajat însă în scurtă vreme ca sezonier la o baracă de tir cu aer comprimat și ronțăia gloanțele de plumb căzute prin colb pentru a le refolosi în mod ilicit. Avea dinții negri din cauza asta și nesocotea, râzând, sumbrele mele avertizări că va muri în chinurile iadului din cauza intoxicației cu plumb.

Să fi avut pe-atunci vreo doisprezece ani. Am intrat în cortul ce promitea extraordinarele îndeletniciri ale femeii-pitic fără mâini, care-și folosea însă picioarele într-un mod uluitor. Mi-era teamă să mă uit la femeia-păianjen, mă oripila omul-bivol, eram înspăimântat de labirintul din sticlă și oglinzi, uram reptilele din pavilionul animalelor, dar femeia-pitic fără mâini era de-a dreptul fascinantă.

În primul rând, pentru că era tânără și frumoasă. În al doilea, pentru că avea o voce catifelată, plăcută și niște ochi mereu zâmbitori. În al treilea, pentru că putea să bage ața în acul mașinii de cusut într-o singură clipă, cu ajutorul degetelor de la picioare. Mama mea, fiind croitoreasă de ocazie, se căznea adesea să bage ața în ac, așa că uneori mă punea pe mine să fac lucrul ăsta nesuferit. Dar ce nu putea face pitica cea frumoasă, numai cu picioarele sale? Se spăla pe dinți, se pieptăna, se gătea la oglindă, desena, scria poezii într-un jurnal cu copertele matlasate îmbrăcate în mătase mov, cânta magnific la harpă preluțiile lui Debussy și, la un pian foarte mic, sonatele lui Beethoven. Curăța cartofi, gătea, deretica prin mica ei casă de mucava cu pereții pictați în mov și verde. La sfârșitul reprezentației dăruia spectatorilor autografe. Ca și mine, cei mai mulți reveneau din când în când să o vadă. Era uimitoare și pentru că de fiecare dată prezenta câte-un număr nou. De pildă, numărul de neuitat în care, pe neașteptate, devenea transparentă și se transforma în mii și mii de fulgi de zăpadă, pe care reușeam să-i prindem cu limba din zbor și chiar erau reci, ca gheața. E începutul filmului, v-ați dat seama, cred.

Într-o zi am găsit-o în sufrageria noastră. Am rămas mut, minute în șir. Ședea turcește pe recamier și

mă privea, fără niciun cuvânt. Din camera de-alături se auzea mașina de cusut a mamei. Rămăsesem complet nemișcat în ușă când mama m-a luat de mână și m-a condus râzând ușurel în dormitor.

Pe marginea patului meu stătea cu capul aplecat spre podea o fată care părea doar puțin mai mare decât mine. Când și-a ridicat ochii, m-a săgetat cu o privire care mi-a traversat fără pic de milă stomacul, picioarele și genunchii și s-a întors, cotrobăindu-mi sufletul, până spre biata mea inimă care nu mai bătea, ci se zvârcolea de-a dreptul într-un puls nebun. Mi-a spus că o cheamă Beatrice și că e fata piticeii. Mi-a explicat că mama ei își comandase o bluză, o fustă plisată și-un capot aici, la mama mea, căreia îi mersese vestea de bună croitoreasă printre vecini și prieteni.

— Iar tu cum de nu ești pitică? am întrebat-o, înghițind nodul care mi se cuibărise în gât fără chip de scăpare.

— Habar nu am, a ridicat ea din umeri. Vrei să te dai cu bărcile?

Pentru că tăceam în continuare, a adăugat:

— Adică ai curaj?

Cum încă de mic aveam talentul de a răspunde pe negândite numai tâmpenii, i-am zis:

— Cum să nu? Ce mare scofală?

O, Doamne, cât de frumoasă era! Semăna mult cu mama ei, dar era înaltă, avea o ținută zveltă, un mers pe vârfuri, călcând un pic lateral, precum balerinele. M-a luat de mână foarte grijulie, de parcă i-aș fi fost frate, și s-a oprit în fața celei dintâi bărci uriașe din șirul celor care se aflau în piață. Se înserase de-a binelea, ici-colo se mai ivea câte-un om dintre cei care păzeau barăcile și corturile. Unul din ei se afla chiar lângă barcă, ținând

în mâini pârghia frânei din scânduri de stejar, ce avea menirea să-i încetinească balansul când se isprăvea o tură. Stâlpii de fier ai balansoarului erau înalți cât casele cu două etaje de vizavi. Pentru cei mai curajoși, care se dădeau peste cap, erau montate niște curele speciale, din piele, în podeaua bărcii. Era înfricoșător și numai să privești o asemenea rotire. Povesteau oamenii că odată, după numai câteva rotiri, o fată s-a desprins din podea și a zburat, plutind lin peste oraș către Pădurea Verde și că nimeni după aceea nu a mai văzut-o.

— Poate fi adevărat? am întrebat-o pe frumoasa Beatrice.

— Sigur că e adevărat. Era mătușa mea, Beatrice. Da, o chema tot ca pe mine, a râs ea încetișor. Era sora mamei mele și totodată nașa mea. De-aia mă și cheamă Beatrice.

— Și ai mai văzut-o de-atunci?

— Bineînțeles. În fiecare noapte! Ea e îngerul meu acum, a clipit fata arar dând drumul unui zâmbet melancolic. Ține-te bine, nu te uita în jos! Privește-mă în ochi, doar atât! mi-a poruncit sec.

Și a început legănarea. Părul ei lung, bogat, despletit îmi atingea fața la fiecare balans. Sigur că eram fericit. Cine m-ar fi crezut, a doua zi, că am avut norocul să mă dau în barca uriașă împreună cu nepoata unui înger? După mai puțin de un minut însă, am simțit că mi se face rău.

— Ești bine, violonistule?

De unde naiba știa de vioară? Cine i-o fi spus?

— Da-da-da, foarte bine, mi-am descleștat gura cu greu.

— Ne mai dăm?

— Dadada!

— Mai tare?

— Dadada, dârdâiam eu de-a binelea.

Balansul era din ce în ce mai mare. Răul, așijderea. Îmi înțepeniseră mâinile pe barele groase de fier ale bărcii. Am simțit zdruncinătura frânei din lemn de stejar și l-am binecuvântat pe bunul Dumnezeu, jurându-i credință nestrămutată, până la sfârșitul zilelor mele. Am coborât tremurând din toate încheieturile. Nici să vomit nu puteam. I-am simțit mâna pe fruntea mea, mângâindu-mă cumva duios și cu milă deopotrivă.

— Toți pățim așa, la-nceput, când învățăm să zburăm. Stai liniștit, violonistule, o să fie bine! Noapte bună!

Fără veste, s-a aplecat spre mine și m-a sărutat pe obraz. Apoi a dispărut ca o nălucă, dincolo de umbra lent mișcătoare a bărcii uriașe.

Gingașa prințesă Rosamunda

Am zărit-o de departe pe Beatrice, în dreptul frizeriei din capătul străzii noastre, la colț cu strada Simion Bărnuțiu, venind prin umbra castanilor de pe lângă zidul din cărămidă amestecată cu chirpici al curții hanului, plin de care cu boi și căruțe trase de cai mari și puternici. Fie mari, fie mici, tocmai urma să dărâmăm prin muncă patriotică gardul hanului pentru a face loc unei școli noi, în care aveam să învățăm până spre clasa a opta. Fata împingea de zor un căruț de copii dintre cele cu roți mari și spițe de bicicletă, cum avusesem și eu în primii ani de viață, și încerca să se ferească de zdruncinăturile bucăților de granit ieșite din caldarâm. A traversat linia de tramvai îndreptându-se direct către casa noastră și mi-a zâmbit prietenos, văzându-mă în poarta uriașă a clădirii. În cărucior dormea un copil. Cel puțin, așa părea. De fapt era mama ei, pitica Rosamunda de la Luna Park. Micuța femeie dormea profund.

— Cum de nu se trezește, cu toate zgâlțâielile astea? am întrebat-o.

— Pentru că e leșinată, de-aia.

— Cum, leșinată?

— Uite-așa leșină ea, cam de două-trei ori pe zi, din cauză că mănâncă prea puțin și fumează pipă prea mult.

— De unde-i numele ăsta, Rosamunda?

— E-un cântec foarte vechi despre o prințesă, Rosamunda.

— A, știi cântecul, am un unchi care-l cântă la acordeon, tare frumos. Era un șlagăr în timpul războiului, la fel de vestit printre nemți ca Lili Marleen și Soldatenlied, mi-a spus tatăl meu.

Rosamunde, schenk mir dein Herz und sag ja / Rosamunde, frag doch nicht erst die Mama / Rosamunde, glaub mir auch ich bin dir treu / Denn zur Stunde, Rosamunde, / Ist mein Herz gerade noch frei.

— Nu-nu-nu, a dat din cap fata. Nu-i ăsta. E altul, mult mai trist. Am venit la probă pentru capot și să luăm fusta plisată, a schimbat vorba.

— Păi, să știi că am și eu un merit, pentru că i-am ținut toate pliseurile alea să nu se șifoneze când le călca mama cu fierul cu cărbuni.

— Azi te duc la Zidul Morții, să-l vezi pe Levitin cum se dă cu motocicletă legat la ochi.

— N-am eu bani de-așa ceva.

— Te bag pe gratis, prin spate, mi-a zâmbit enigmatic din ochii ei melancolici.

Ajunsă în curte, pitica Rosamunda a sărit vioaie din căruț, a urcat cele șase trepte, intrând mai apoi în antreu și s-a apucat să defileze în capot veselă nevoie mare prin fața oglinzii din sufragerie, urcându-se din când în când pe șamliul¹ de lângă sobă, să se vadă mai bine. La plecare, s-a așezat cuminte în căruț, a clipit de câteva ori și s-a prăbușit cu capul pe pernuță, ca lovită de trăsnet.

1 scăunel (*Schamlie*, șvăbește; *Schemel*, germ.).

— Vezi? Țasta-i leșinul ei de la ora patru. La cinci se trezește și are prima reprezentație în cort.

— Nu ți-e frică de ea când leșină? Dacă moare așa, fără veste?

— N-a murit niciodată până acum, a răs fata. Stai liniștit. De când o știi e-așa. A văzut-o chiar în vara asta la Roma un doctor suedez și ne-a spus că va muri la o sută de ani, dar că va leșina de-o sută de mii de ori până atunci.

N-o mai auzeam, închisese ochii, zâmbind prostește. Pentru că Beatrice mirosea a lavandă, petunii, aer sărat precum briza mării și ciocolată amăruie, ca-ntr-o poveste cu prințese adevărate și iubiri neînțelese.

Echipa motociclistului Levitin venea din Moldova sovietică, unde cutreierase iarmaroacele din Bubuieci, Râșcani, Cruzești, Stănceni, Buicani, Colonița și de prin jurul Chișinăului, cu mici reprezentații. Într-un scurt reportaj al unui jurnal de actualități filmat la Chișinău în timpul unei acrobații cu o mașină de curse pe Zidul Morții apare și Levitin, care îi spune înainte de start, în limba română, partenerului său, aflat pe niște patine imense cu role: „Acuma? Păi, da!”, iar o tânără spectatoare, trecându-și degetele prin păr și-apoi încleștându-și o mână pe reverul hainei prietenului ei, îi strigă îngrozită femeii de lângă ea: „Amu iasî, au!”

Înainte de spectacol, motocicliștii făceau tot felul de acrobații cu motoarele lor gălăgioase, rulând pe loc peste niște role cilindrice lungi, cu rulmenți, montate în scândurile de brad încă verzi, cu miros de rășină, ale terasei de la intrarea în butoiul cel uriaș. Tot acolo, pe măsuta unde se vindeau bilete, se învârteau continuu câțiva

șoricei albi într-o centrifugă făcută din sârmă subțire, ca o colivie pentru păsări. Copiii foarte mici îi iubeau, le strecurau boabe de grâu printre gratii. Ce frumoși erau! Cât de zglobii și de neastâmpărați! Și alergau, așa, degeaba, fără odihnă, drăguții de ei!

Am ajuns, furișându-ne printr-un mic burduf din pânză de cort, cârpiță pe-alocuri cu petice de felurite mărimi și culori, în spatele butoiului, chiar la baza lui, în vreme ce afară, în fața mulțimii, Levitin și echipa sa ademeneau publicul cu vocea spartă a unei pâlnii de megafon, ce declama patetic și metalic un text imposibil de înțeles, și cu acrobațiile pe care le făceau pe rolele de lângă scara care urca spre buza superioară a cilindrului din lemn, de unde se putea urmări întreg spectacolul privind în jos. Beatrice a încălecat fără să ezite una dintre motocicletele sprijinite de catargul din mijloc, apăsându-i energic pedala de pornire. Am urcat de îndată și eu, în spatele ei. De-a dreptul hipnotice, toate mișcărilor mele ce au urmat! Printr-un fel de magie pe care nici astăzi nu o pot explica, nu mă puteam împotrivi voinței fetei, sub niciun chip. Totul s-a petrecut, de altminteri, halucinant de repede. Vedeam peste umărul ei doar un fel de potecă cenușie continuu mișcătoare, o dâră de lumini stroboscopice în dreapta și-o panglică albă, nesfârșită, în stânga. Zgomotul sacadat al motorului în țeava scurtă de eșapament, ca o mitralieră de avion de război, trepidațiile. Mirosul de ulei, benzină, fum. Și-atât.

— Privește! mi-a strigat ea.

Ca să fie nebunia deplină, desprinzându-și ambele mâini de ghidonul motocicletei, Beatrice și-a dezlegat baticul de la gât și și-a acoperit cu el complet ochii, făcându-i un nod la spate. La coborâre ne aștepta un

acrobat-jongler uriaș cu brațele încrucișate. Era tatăl ei, care, privind-o în ochi fix trei secunde, i-a tras o palmă zdravănă peste față. Complet absurd și caraghios, i-am sărit în cârcă lovindu-l cu pumnii, iar namila, impresionată de curajul meu nebun, a izbucnit mai apoi în hohote de râs.

— Nu sunteți sănătoși la cap! Tâmpiți ce sunteți, idioți și cretini și proști. Dobitoci de cretini și de idioți! a repetat el mecanic. Puteați muri, cu-adevărat, tâmpiților!

Chiar atunci a apărut ca dintr-un fum de poveste arabă marele Levitin și s-a oprit, privindu-ne ca pe niște stafii. Fără nicio ezitare, eu am dus mâna la tâmplă, într-un salut pionieresc și i-am recitat pe nerăsuflăte:

— *Ruski alfavit mî znaiem / Uje pișem i citaiem / I vse bukvi pa pariadku / Bez așipki nazîvaiem.*²

La sfârșitul spectacolului, după ultima tură de acrobație, Levitin le-a adresat zâmbind spectatorilor salutul său de mulțumire, fluturându-și mâna dreaptă în semn de bun-rămas și-apoi a coborât cu motocicleta în spirală și-n mare viteză din butoiul uriaș, direct în gura mare a canalizării, căreia cineva îi luase capacul din fontă peste noapte, nimerind într-o catacombă dintre cele care împânzeau Timișoara încă din vremea imperiilor, traversând după aceea subteran, prin alte tuneluri, Parcul Clinicile Noi, Podul Modoș, pe sub Bega și pe sub ecluzele de la Sânmihai și-apoi, pe sub Tisa, din Iugoslavia către Italia, până la Veneția, de unde a luat un vapor către America și dus a fost.

2 Noi știm alfabetul rus, / Deja scriem și citim / Și toate literele, în ordine, / Le numim fără greșală (rus.).

Ce iulie nemilos! Ce soare neîndurător la amiază! Ne îndreptăm spre vechiul braț al canalului Bega din capătul Parcului Poporului, ce seamănă acum cu apele jucăușe ale unui pârâu. Beatrice, îmbrăcată numai în chiloți tetra și maiou alb, împinge căruciorul în care doarme mama ei, pitica Rosamunda. Tot din cauza căldurii, și eu sunt îmbrăcat doar într-un slip, la fel ca toți ceilalți copii veniți la scaldă. Facem baie, stropindu-ne cu apă și azvârlind cu pietre rotunde și turtite, pieziș, peste unda pârâului. Mama Rosamunda se ridică în capul oaselor, ne privește duios și spune:

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, copiii!

Și-apoi cade iar în inocentul ei leșin.

*Amami me che sono re / non posso amarti tengo mari
/ Tuo marito fallo morire / t'insegnerò come devi far / Vai
nell'orto del tuo buon padre / taglia la testa di un serpentin /
Prima la tagli e poi la schiacci / e poi la metti dentro nel vin.*

Poate că Beatrice avea dreptate. Poate că frumoasa ei mamă, pitica Rosamunda, era urmașa prințesei lombarzilor, gingașa fată a regelui gepid Cunimund, cea care — se spune — ar fi fost silită să bea vin din craniul propriului ei tată și i-a jurat răzbunare, pe vecie.

Litere în zid

Copil fiind, nimeni nu mi-a povestit niciodată despre istoria acestui oraș uluitor. Și, de fapt, n-am aflat mai nimic nici despre locurile prin care-am hoinărit în copilărie, mai apropiate de casa noastră Secession. Nu știam nici măcar cum se numeau străzile principale ale orașului, care oricum, de la o stăpânire la alta, erau schimbate. Bulevardul Take Ionescu, de pildă, fusese rebotezat, pe rând, Eroilor de la Stalingrad, după aceea Tipografilor și apoi Leontin Sălăjan.

Însuși cuvântul *istorie* l-am descoperit singur la Muzeul Banatului din Castelul Huniade, în lungile mele plimbări fără țintă, cu tramvaiul și pe jos, mai cu seamă în timpul vacanțelor sau când mama era internată la spital pentru câte-o operație misterioasă și întotdeauna complicată, iar eu ajungeam până în salonul ei de dragul mirosului de biscuiți și al compotului de mere cu gust de vanilie și scorțișoară.

— Cum Dumnezeu ai ajuns până aici? mă certa fără să coboare din pat, privindu-mă stins, cu ochii oboșiți de nesomn. Nici șireturile nu ți le-ai legat. Unde ți-ai rupt treningul?

Mă mângâia apoi dinspre creștet spre marginea bretonului tăiat perfect cu foarfeca de către morocănosul meu naș frizer, schițând un zâmbet care părea că-i destramă tristețea, desenându-i în colțul gurii câteva riduri fine.

— Ai măr? o iscodeam. Ai eugenii?

Femeile din paturile vecine se amuzau. Știau că voi veni, îmi păstrau crumpițucăr, salam cu pâine albă sau biscuiți Eugenia, cuburi colorate de rahat, mere și zahăr coțcă.

— Cine te-a adus? mă întreba gâfâind femeia grasă și veselă din dreptul geamului, care la fiecare vorbă părea că se opintește.

— Am venit singur cu tramvaiul. Am permis permanent, cu *dovadă*. Uitați!

Femeile își treceau una alteia micul meu carnețel cu coperte albastre pânzate, un abonament gratuit pe toate liniile de tramvai și chiar pe vapor, pe Bega. Mica fotografie mă înfățișa cu un chipiu de marinar, râzând cu gura până la urechi. Nu cred că aveam mai mult de cinci sau șase ani. Vecinele de pat ale mamei râdeau și ele, la fel ca taxatoarele din tramvai, citind textul legitimației de călătorie: „*Dovadă*. Se dovedește că tovarășul călătorește în interes de serviciu și se acordă călătorie gratuită pe toate liniile“. Aveam pe-atunci astfel de abonamente toți cei din familie, ca recompensă pentru faptul că jucam în piesa de teatru *Hänsel și Gretel* pe scena clubului întreprinderii de tramvaie. Eu, de exemplu, eram pisica vrăjitoarei. Și, Doamne, urâtă mai era vrăjitoarea asta! Ca noaptea de pe scenă de urâtă. Ca umbrela cea neagră din antreu, care rămânea deschisă după ploile cele repezi de vară și rânjea către mine cu toți colții ei de porc sau de gânsac. Mai rea și mai primejdioasă

decât *Iuda*, omul-rău, și mai cumplită decât *Umbra*, fantoma de noapte care bântuia dinspre Șase-Case pe strada Drăgășani, prelingându-se peste clădiri și copaci într-un dans lugubru, aducător de tunete, fulgere și nenorociri.

Cam despre lucrurile acestea îi povesteam frumoasei Beatrice în vreme ce ne apropiam de intrarea în labirint. I le povesteam cu detașarea și seriozitatea unui om matur care deapănă amintiri, deși eu aveam doar treisprezece ani, iar ea numai paisprezece.

— Ai mai intrat vreodată într-un labirint? m-a întrebat.

— Nu. De ce?

— Pentru că s-ar putea să nu mai ieșim, mi-a zis pe un ton foarte grav. Niciodată.

Ca multe alte atracții din bâlciul Luna Park instalat pe timpul verii în Piața de Fân, labirintul oferea mulțimii de gură-cască un șir de vitrine cu geamuri mari, în care puteau fi văzuți în răstimpuri cei care, odată intrați, încercau să găsească sperați o cale de ieșire. Cei mai mulți erau caraghioși, pentru că se loveau de pereții de sticlă și de oglinzi montate pe un traseu misterios, înșelător, și, tocmai pentru că se știau priviți, zâmbeau cu expresii dintre cele mai stupide, exprimând teama și comicul, totodată. Nu de puține ori, se loveau între ei, ciocnindu-se.

— Deci? și-a arcuit sprâncenele Beatrice.

— Da, intrăm. Nu mă sperii eu de-o prostioară ca asta. În trei minute ieșim, o să vezi.

— Ești sigur?

— Foarte sigur. Am intrat și am ieșit de sute de ori din labirintul din Parcul Pionierilor. Sunt campion, ai încredere în mine.

— Bine, atunci hai.